

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil student: **Jakub Skala**

Název práce: **Mezinárodněprávní uznávání států: Bosna a Hercegovina a Kosovo**

Oponoval: PhDr. Jan Šindelář

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Jakub Skala si ve své práci vybral téma mezinárodněprávního uznání států, které aplikuje na případech Bosny a Hercegoviny a Republiky Kosova v devadesátých letech, resp. v prvním desetiletí nového milénia. Zabývá se tak otázkou mezinárodního uznání států a další kategorizací státní suverenity. Jedná se o případy vzniku států, u kterých státní prvky byly často suplovány podporou a zapojením mezinárodního společenství. Cílem bakalářské práce je dokázat, že na základě mezinárodního práva nejsou tyto dvě země Západního Balkánu v současné době suverénními státy.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Na základě kvalitativní metodologie přistupuje autor k tématu nejprve analýzou dvou případových studií (vznik Republiky Bosny a Hercegoviny a Republiky Kosova) a následně jejich komparací. Struktura je v samotném úvodu jasně stanovena a přehledná. Vymezení kritérií v teoretické, první, části textu tak následně navazuje na případové studie obou zemí. Podle stanovených kritérií státnosti, které vycházejí z obecného mezinárodního práva, Skala hodnotí, jak zapadají případy Bosny a Hercegoviny a Republiky Kosova do současných mezinárodních vztahů. Svě argumenty opírá o obecné mezinárodní právo a historicko-politické realie.

Při analýze historicko-politických realii se autor snaží o vyvážený pohled, který je ve vybrané problematice velice obtížný a nelze než konstatovat, že tento záměr se v obecné rovině autorovi podařil. Nicméně, upozornil bych na poněkud omezené použití literatury, zejména té, která se týká realii Západního Balkánu, ústavních systémů a uznávání států v bývalém jugoslávském prostoru. Dává přednost především česky psané literatuře a zejména publikacím, které lze považovat spíše za naučně přehledové a ne analyticky odborné (použití práce F. Biebera a Chandlera je chválné). Dále bych dodal, že Wikipedii nelze považovat za relevantní zdroj, zejména u citlivého tématu, jako je uznání nezávislosti Kosova (tím nevylučuji jeho pravost).

Poněkud nejasně působí časové vymezení celé práce. Z práce není jasné, zda autor zkoumá mezinárodněprávní uznání do vzniku samotných států, současný stav, či oboje. Toto nejasné vymezení pak i vysvětluje skutečnost, že je více prostoru věnováno historické reflexi, nežli současnému stavu. Zejména na úkor hlubší analýze samotných kritérií státnosti (státní území, státní obyvatelstvo, státní moc, schopnost státu vstupovat do mez. vztahů). V případě Kosova se jedná např. o reálnou implementaci Ahtisaariho plánu, Kosovskou autonomii mezi lety 1999 – 2008, často schizofrenní správu UNMIK, přítomnost EULEX a *International Steering Group*, měnící se hranice Kosova již za dob Tita, snaha EU zapojit Kosovo do regionálních vztahů (užívání názvu Kosovo*), případ Severního Kosova (zmněna pouze okrajově), apod. V případě BaH je u oblasti území tak i státní moci důležité upozornit na přetrvávající koncepční spory v rámci entit, kantonální moci a také slabosti centrální vlády. Za další narušování suverenity svědčí i zvláštní vztahy, které entity mají se sousedními státy, Srbskem a Chorvatskem. I když závěry, by se příliš nelišily, v práci se našlo plno kontextových dostatků, resp. mezer.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Formální a jazykové zpracování hodnotím za zdařilé a nemám k němu žádné výtky. Jazykový projev autora je na dobré úrovni. Citace a odkazování na literaturu drží konzistentnost, je přehledné a splňuje formální bakalářské práce náležitosti. Jediný komentář mám k jasně neukotvenému názvosloví (např. Kosovo x Republika Kosovo apod.), což však kvalitu práce nijak nesnižuje.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Autorovi se podařilo odpovědět na cíl své práce a držet konzistentnost v jednotlivých kapitolách. Na základě předem a jasně stanovených kritérií došlo k analýze stanovené problematiky, komparaci a zhodnocení dvou případových studií. Toto považuji za silné stránky bakalářské práce.

Přesto bych upozornil na úvodní část práce, kde chybí dostatečná definice moderního státu, resp. proč se právě zabývá moderním státem, a ne např. typologii států postmoderních. Zajímavé je, že právě prvky postmodernismu jsou aplikovány i v prostoru Západního Balkánu.

Jelikož je mým hlavním tématem zájmu a specializace právě oblast bývalé Jugoslávie a její politický vývoj od roku 1989 do současnosti, rád bych poukázal na některé nepřesnosti, které jsem v práci zaznamenal.

- BaH nebyla Daytonskou smlouvou rozdělena do dvou, ale tři jednotek (Federace Bosny a Hercegoviny, Republika srbská, (federální) Distrikt Brčko (v současné době kondominium pod společnou správou dvou entit)
- Michal Miloslav Hodža nebyl albánským vůdcem (zřejmě přepis)
- „Stabilní útvary království bosenského a srbského“ (str. 38) - otázkou je, nakolik lze středověké despotie považovat za stabilní, nehledě na to, že nelze aplikovat dnešní pojetí státotvornosti a národa
- „Ignorance zájmů Srbů“ (str. 39) – obecné, vytrženo z historického i politického kontextu
- „kosovští Srbové suverenitu kosovského státu odmítají“ (str. 41) - mohou odmítat, ale téměř polovina kos. Srbů žije na jihu od řeky Ibar, a nějakým způsobem přijali realitu i se politicky angažují. Doporučuji přečíst analýzy a studie International Crisis Group.

Autor ve své studii hovoří o porušení mezinárodního práva v případě BaH a Republiky Kosova. Je však zapotřebí celou problematiku aplikovat i do širších souvislostí, to je samozřejmě nad rámec možnosti rozsahu bakalářské práce. A tedy, že přes veškerý postup mezinárodního společenství již nejméně 15 let dochází často k velice bolestnému, ale prakticky mírovému přechodu k demokratickým a tržním principům na území Západního Balkánu. Ovšem, výsledek tohoto snažení je stále velice nejasný.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

a) Myslíte si, že lze na samostatnost, resp. suverenitu BaH a Kosova nahlížet i z jiných aspektů než pouze mezinárodního práva? Z jakých a proč je to důležité?

b) Je otázka mezinárodněprávního uznání států BaH a Republiky Kosova již ukončený proces či se může dále vyvíjet? Vysvětlete.

c) Na základě pojetí moderního státu, může evropská integrace těchto dvou států paradoxně znovu narušit jejich suverenitu. Cílem evropské integrace je právě omezit jisté „tradiční“ funkce, které jsou charakteristické pro moderní státy. Vysvětlete.

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

I přes uvedené výtky práci hodnotím na základě toho, že splnila své stanovené cíle, důkladně popsala a vysvětlila stěžejní body vytyčené problematiky.

Bakalářskou práci Jakuba Skala doporučuji k obhajobě, navrhuji ji hodnotit jako velmi dobrou.

Datum:
10.6. 2014

Podpis:
PhDr. Jan Šindelář

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.